

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" 07 " 09 О. Власенко
2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" 03 " 09 Ю. Ремига
2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі навчальних планів №0736/21-01, №0736з/21-02, №073п/21-03, №073пз/21-04, схвалених на засіданні Вченої ради університету (протокол №7 від 01.07.2021 р.).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Доцент кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук

 І. Міхно

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № 8 від «02» 09 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки

 Ю. Ремига

Гарант ОП

 Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна передбачає формування системи теоретичних та практичних знань про основні напрями розвитку електронної комерції, способи її ведення, механізми підтримки та застосування підприємницької діяльності в Інтернет-середовищі.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Вибіркова</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: ---		Семестр	
		6-й	6-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		16 год.	2 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Практичні		
	16 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
	58 год.	84 год.	
		Вид контролю:	
		<u>залік</u>	<u>залік</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступають процеси управління підприємств, які займаються біржовою діяльністю.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Біржова діяльність» базується на знаннях такої дисципліни, як «Технології управління діяльністю підприємства».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання закономірностей біржової діяльності у межах комплексного підходу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Біржова діяльність» є:

- розкриття економічної сутності біржі та біржової діяльності;

- виявлення особливостей процесу створення бірж та їх структури в Україні;
- ознайомлення зі світовим досвідом роботи бірж;
- узагальнення практичних аспектів укладання біржових угод;
- опанування методів біржового посередництва;
- оцінювання стану і тенденції розвитку біржової кон'юнктури;
- дослідження кон'юнктури біржового ринку та механізму котирування цін.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПРН 20. Демонструвати навички використання інформаційних, комунікаційних та інноваційних технологій.
--------------------------------------	---

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен **знати:**

- основні біржові терміни;
- механізми і закономірності формування, принципи і передумови ефективного функціонування бірж;
- основи методичного апарату для розрахунку біржових угод;
- сутність теорії з біржової діяльності з метою розробки прогностичних даних на фондовому ринку та біржовому ринку;
- основні функції діяльності біржових посередників або біржових спекулянтів.

уміти:

- самостійно аналізувати господарські процеси, працювати з джерелами, первинними статистичними і архівними матеріалами;
- самостійно користуватися інструментарієм біржових категорій і понять при формулюванні своїх думок;
- самостійно аналізувати процеси, які відбуваються на біржовому ринку України.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» відводиться 90 години з кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку

Ознаки класифікації бірж. Функції біржі. Засновники біржі. Членство в товарній біржі. Права і обов'язки членів товарної біржі. Вартість «біржового місця». Учасники біржових торгів на відкритих і закритих біржах. Брокери. Дилери. Постійні й разові відвідувачі торгів. Права й обов'язки брокерів. Маклери й клерки. Органи управління товарною біржою. Склад, функції і завдання органів управління біржою. Спеціальні підрозділи біржі. Функції і завдання розрахунково-клірингової палати.

Тема 2. Регулювання біржової діяльності

Мета регулювання біржової діяльності. Механізм біржового регулювання: правове, нормативне і інформаційне забезпечення. Система управління біржовою діяльністю. Державні й недержавні методи регулювання. Принцип саморегулювання. Змішана модель регулювання. Правові умови створення і діяльності бірж в Україні. Зміст і структура Закону України «Про товарну біржу». Створення і порядок реєстрації товарної біржі. Принципи діяльності товарних бірж. Права і обов'язки товарної біржі. Майно біржі та гарантії майнових прав. Внутрішньобіржові нормативні акти. Особливості біржового регулювання в зарубіжних країнах.

Тема 3. Біржові угоди

Визначення біржового товару. Характерні риси біржового товару. Основні класи біржових товарів. Особливості речового біржового товару. Оцінювання якості біржового товару. Визначення і ознаки біржової угоди. Юридичний, організаційний, економічний і етичний аспекти біржових угод. Обов'язкові параметри біржової угоди. Зміст угоди. Ознаки класифікації біржових угод. Угоди з реальним товаром. Сутність, мета і зміст угоди з реальним товаром. Види угод з реальним товаром. Особливості форвардної угоди. Різновиди форвардних угод. Угода із заставою. Угода із заставою на купівлю. Угода із заставою на продаж. Угода з премією. Класифікація угод з премією. Угоди з кредитом. Визначення ф'ючерсної угоди. Головні відмінності ф'ючерсних та форвардних контрактів. Стандартизація ф'ючерсних контрактів. Переваги ф'ючерсних контрактів. Процедура урегулювання ф'ючерсних контрактів. Сутність опціонних угод. Види опціонів за технікою виконання. Опціон на купівлю. Опціон на продаж. Подвійний опціон. Опціонна премія. Класифікація опціонів залежно від співвідношення цін виконання опціонів і рівня ф'ючерсних цін.

Тема 4. Організація та технологія біржової торгівлі

Форми організації біржових торгів. Англійський та голландський аукціони. Заочний аукціон Подвійний аукціон. Організація біржової сесії. Організація та оснащення операційної зали біржі. Правила поведінки в операційній залі. Електронна біржова торгівля. Порядок виставлення і зняття товарів з біржових торгів. Процедура надання заявки на купівлю-продаж реального товару. Реєстрація і оформлення біржових угод. Порядок укладання і виконання угод на куплю-продаж ф'ючерсних контрактів. Порядок розірвання угод.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 БРОКЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВИДИ БІРЖ

Тема 5. Характеристика опціонних угод

Визначення біржового товару. Характерні риси біржового товару. Основні класи біржових товарів. Особливості речового біржового товару. Оцінювання якості біржового товару. Визначення і ознаки біржової угоди. Юридичний, організаційний, економічний і етичний аспекти біржових угод. Обов'язкові параметри біржової угоди. Зміст угоди. Ознаки класифікації біржових угод

Тема 6. Ф'ючерсний ринок

Види біржових операцій на ф'ючерсному ринку. Хеджування. Види хеджування за технікою здійснення. Техніка короткого хеджування. Техніка довгого хеджування. Базис. Вплив базису на результати хеджування. Переваги хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів. Вартість ф'ючерсного контракту. Етапи розрахунків з купівлі-продажу ф'ючерсного контракту. Початкова і варіаційна маржа.

Тема 7. Брокерська діяльність

Організаційно-правові основи створення і функціонування брокерської фірми. Функції брокерської фірми. Клієнти брокерських фірм. Зміст угоди на брокерське обслуговування. Угода - доручення клієнта брокерської фірми на здійснення біржової угоди. Договір комісії. Звіт брокера (брокерської фірми) клієнту про виконану роботу згідно з дорученням. Види доручень клієнта брокеру. Доходи брокерських фірм. Система оплати праці брокерів. Показники ефективності брокерської діяльності.

Тема 8. Фондовий ринок і його учасники

Функції оптової торгівлі. Порівняльна характеристика форм оптової торгівлі. Виникнення біржі. Розвиток бірж в Європі. Розвиток біржі в США. Чиказька торгова біржа. Еволюція форм біржових угод. Сучасні тенденції розвитку світового біржового ринку. Історія формування національного біржового ринку. Біржі царської Росії. Одеська біржа. Миколаївська біржа. Київська біржа. Біржова торгівля в Радянської України. Становлення біржової торгівлі в незалежній Україні. Тенденції розвитку бірж на території Харківської області.

Тема 9. Фондова біржа

Фондовий ринок. Класифікація фондових ринків. Загальні принципи функціонування організованого ринку цінних паперів. Функції ринку цінних паперів як комерційної структури: загально ринкові й специфічні. Основні учасники ринку цінних паперів. Емітенти. Інвестори. Професійні учасники фондового ринку. Класифікація інвесторів. Функції учасників, які обслуговують фондовий ринок. Визначення цінного паперу. Функції цінних паперів. Основні характеристики цінних паперів. Класи цінних паперів. Класифікація цінних паперів як біржового товару. Основні й похідні ціни папери. Первинний та вторинних ринок цінних паперів. Класифікація цінних паперів згідно із Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок». Фондова біржа. Основні функції фондової біржі. Принципова схема технології біржового процесу на фондовій біржі. Обов'язкові складові біржової угоди на куплю-продаж цінних паперів. Застосування індексів на фондовому ринку.

Тема 10. Основи функціонування валютної біржі

Поняття, функції і суб'єкти валютного ринку. Передумови і етапи становлення валютного ринку України. Суб'єкти валютного ринку України. Українська міжбанківська валютна біржа (УМВБ). Органи валютного регулювання в Україні. Види і порядок укладання угод на валютній біржі. Валютні касові операції (угоди «спот»). Термінові валютні операції (форвардні, ф'ючерсні, опціонні). Валютні операції «своп». Валютний арбітраж. Схема укладання валютних операцій на біржі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. Основи біржової діяльності												
Тема 1. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	9	2	2	-	-	5	9	2	-	-	-	7
Тема 2. Регулювання біржової діяльності	9	2	2	-	-	5	9	-	2	-	-	7
Тема 3. Біржові угоди	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 4. Організація та технологія біржової торгівлі	8	2	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
<i>Контрольна робота №1</i>	3	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 1	38	8	8	-	-	22	34	-	2	-	-	32
Змістовий розділ 1. Брокерська діяльність та види бірж												
Тема 5. Характеристика опціонних угод	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 6. Ф'ючерсний ринок	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 7. Брокерська діяльність	8	2	1	-	-	5	9	-	2	-	-	7
Тема 8. Фондовий ринок і його учасники	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 9. Фондова біржа	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Основи функціонування валютної біржі	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
<i>Контрольна робота №2</i>	9	1	2	-	-	6	9	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	52	8	8	-	-	36	54	-	2	-	-	52
Усього годин	90	16	16	-	-	58	90	2	4	-	-	84

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	2
2.	Регулювання біржової діяльності	2
3.	Біржові угоди	2
4.	Організація та технологія біржової торгівлі	2
5.	Характеристика опціонних угод	2
6.	Ф'ючерсний ринок	1
7.	Брокерська діяльність	2
8.	Фондовий ринок і його учасники	1
9.	Фондова біржа	1
10.	Основи функціонування валютної біржі	1
Разом:		16

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	2
2.	Регулювання біржової діяльності	2
3.	Біржові угоди	2

4.	Організація та технологія біржової торгівлі	1
5.	<i>Контрольна робота №1</i>	1
6.	Характеристика опціонних угод	1
7.	Ф'ючерсний ринок	1
8.	Брокерська діяльність	1
9.	Фондовий ринок і його учасники	1
10.	Фондова біржа	1
11.	Основи функціонування валютної біржі	1
12.	<i>Контрольна робота №2</i>	2
Разом:		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	5
2.	Регулювання біржової діяльності	5
3.	Біржові угоди	5
4.	Організація та технологія біржової торгівлі	5
5.	<i>Контрольна робота №1</i>	2
6.	Характеристика опціонних угод	5
7.	Ф'ючерсний ринок	5
8.	Брокерська діяльність	5
9.	Фондовий ринок і його учасники	5
10.	Фондова біржа	5
11.	Основи функціонування валютної біржі	5
12.	<i>Контрольна робота №2</i>	6
Разом:		58

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота полягає в опрацюванні окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Перелік питань для самостійного опрацювання студентами:

1. Розкрийте характерні особливості біржової діяльності.
2. Розкрийте, коли і чому виникли біржі та охарактеризуйте основні історичні етапи їх розвитку.
3. Поясніть, коли і чому була заснована Чиказька торгова біржа.
4. Охарактеризуйте особливості формування національного біржового ринку.
5. Порівняти особливості і переваги різних видів угод, які укладаються на товарних біржах.
6. Характеристика спотового біржового контракту.
7. Характеристика форвардного біржового контракту.
8. Характеристика типового ф'ючерсного контракту.
9. Охарактеризувати основні положення форвардних контрактів.
10. Охарактеризувати основні положення ф'ючерсних контрактів.
11. Проаналізувати позитивні та негативні сторони хеджування.

12. Охарактеризувати методику розрахунку вартості ф'ючерсного контракту.
13. Пояснити схему класифікації товарно-біржового ринку за географічною ознакою.
14. Пояснити схему класифікації товарно-біржового ринку за товарно-галузевою ознакою.
15. Описати форми взаємовідносин клієнтів з біржами та дати пояснення.
16. Охарактеризувати схему загальної побудови громадської структури біржи.
17. Класифікуйте основні види фондових ринків за критеріями.
18. Класифікуйте основних учасників фондового ринку.
19. Охарактеризувати права та обов'язки всіх учасників фондового ринку.
20. Здійснити якісну оцінку становища ринку цінних паперів на фондовому ринку.
21. Охарактеризувати Правила фондової біржі.
22. Охарактеризувати основні розділи Статуту фондової біржі.
23. Поясніть зміст терміну «позабіржовий» ринок цінних паперів.
24. Охарактеризувати відомі індекси фондового ринку.
25. Охарактеризувати операції, які проводять з валютними резервами.
26. Класифікувати види валютних ринків за групами ознак.
27. Визначити валютні курси іноземних валют.
28. Охарактеризувати напрями вдосконалення валютної системи України.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Біржова діяльність» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання рефератів зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Біржова діяльність» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

– поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;

– контроль виконання різних видів робіт;

– підсумковий контроль реалізується у вигляді заліку.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.

2. Написання рефератів/есе.

3. Виконання завдань для самостійної роботи.

4. Проведення проміжних тестів.

5. Проведення поточного контролю.

6. Проведення підсумкового заліку.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **залік**, який складається очно в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування, робота над практичним завданням та співбесіда.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Біржова діяльність» здійснюється в балах відповідно до табл.11.1.

Таблиця 11.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Біржова діяльність»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота												Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовий розділ 1					Змістовий розділ 2								
T1	T2	T3	T4	KP1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	KP2		
4	4	4	4	10	4	4	4	4	4	4	10	40	100

*T1, T2, ..., T10 – теми занять

**KP1, KP2 – контрольні роботи

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

– усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;

– перевірки правильності розв’язання практичних задач;

– експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі заліку.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на заліку складає **40** балів (див. табл. 11.2).

Таблиця 11.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Біржова діяльність»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

– неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус **2** бали);

– неточності в назвах окремих категорій та понять (мінус **4** бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

– розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;

– повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

– здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

– уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

– використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

– при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

– висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 11.3).

Таблиця 11.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Лавринович В.В. Біржова діяльність: Навч. посібник / Т.В.Пепа, Т.І.Пішеніна, В.В.Лавринович. – К.: Ліра-К, 2016. 688 с.
2. Калінеску Т.В. Біржова діяльність: підручник / Т.В.Калінеску, І.М.Кушал, О.Д.Кирилов; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. 444 с.
3. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навчальний посібник. / М.О.Солодкий., Н.П.Резнік, В.О.Яворська: [за заг. редакц. М.О. Солодкого]. – К.: ЦП Компрінт, 2017. 314 с.

Допоміжна:

4. Міжнародний фондовий ринок: навч. посіб.-практикум / [О.Є.Кузьмін та ін.]. - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 334 с.
5. Резнік Н.П., Яворська В.О., Слободяник А.С. Фінансові деривативи. навчальний посібник. – К. : ЦП Компрінт, 2017. 540 с.
6. Розвиток біржової торгівлі на товарних та фінансових ринках: монографія / М.О.Солодкий, В.О.Яворська, А.С.Кравченко. – К.: ЦП "Компрінт", 2017. 287 с.
7. Фондовий ринок в Україні / Дегтярьова Н.В., Леонов Д.А., Січевлюк В.А. та ін. – К.: УІРФР, 2015. 600 с.
8. Сухітра А.М., Сегідін І.М. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60579.doc.htm
9. Управління торгово-біржовою діяльністю // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/_book-778.htm.
10. Правова основа й форми управління торгово-біржовою діяльністю // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/169/5228.html>.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Офіційний портал Верховної Ради України // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.В.Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.